

Sygn. akt VII U 1572/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 grudnia 2019 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Roslan-Karasińska

Protokolant: st. sekr. sądowy Maria Nalewczyńska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 16 grudnia 2019 r. w Warszawie

sprawy M. T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W.

o wysokość zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek

na skutek odwołania M. T.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W.

z dnia 11 października 2018 r. znak: (...)

oddala odwołanie.

Sygn. VII U 1572/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11 października 2018 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., określił wysokość zadłużenia M. T. z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od lutego 2007 r. do października 2016 r. w kwocie 28.634,59 zł oraz z tytułu odsetek za zwłokę w kwocie 17.578,00 zł (decyzja z dnia 11 października 2018 r., znak: (...) – nienumerowana karta akt organu rentowego).

Od powyższej decyzji odwołanie złożył w dniu 27 listopada 2018 r. **M. T.**, wnosząc o jej zmianę i odstąpienie od dochodzenia należnej kwoty wraz z odsetkami, wskazując, że przedmiotowa decyzja została wydana po upływie 5-letniego okresu przedawnienia się składek, licząc od dnia ich wymagalności. W ocenie odwołującego, objęcie spornych składek za lata wcześniejsze było niedopuszczalne wobec, czego decyzja powinna zostać uchylona (odwołanie z dnia 27 listopada 2018 r. k. 3 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 21 grudnia 2018 r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W.** wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Powołując się na treść art. 46 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 300 ze zm.) organ rentowy wskazał, że płatnik składek jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy. Do składek na Fundusz Pracy oraz na ubezpieczenie zdrowotne w zakresie ich poboru, egzekucji, wymierzania odsetek za zwłokę i dodatkowej opłaty, przepisów karnych, dokonywania zabezpieczeń na wszystkich nieruchomościach, ruchomościach i prawach

zbywalnych dłużnika, odpowiedzialności osób trzecich i spadkobierców oraz stosowania ulg i umorzeń stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące składek na ubezpieczenia społeczne. Stosownie zaś do treści art. 24 ust. 4, 5b powołanej ustawy, należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne. Należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne ulegają przedawnieniu na zasadach dotyczących składek na ubezpieczenia społeczne. Bieg terminu przedawnienia zostaje zawieszony od dnia podjęcia pierwszej czynności zmierzającej do wyegzekwowania należności z tytułu składek, o której dłużnik został zawiadomiony, do dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego. Organ rentowy podkreślił, że zawiadomienie o wszczęciu postępowania z dnia 8 grudnia 2016 r. zostało odebrane przez odwołującego w dniu 14 grudnia 2016 r., natomiast w dniu 17 lipca 2017 r. organ rentowy wysłał zawiadomienie o zakończeniu postępowania, które zostało doręczone odwołującemu w dniu 31 lipca 2017 r. A zatem dopiero od momentu doręczenia zawiadomienia o wszczęciu postępowania, bieg terminu przedawnienia został zawieszony do dnia uprawomocnienia się zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie z dnia 21 grudnia 2018 r. k. 5 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony M. T. w okresie od lutego 2007 r. do października 2016 r., jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlegał obowiązkowo ubezpieczeniu zdrowotnemu. W dniu 8 grudnia 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W. rozliczył konto płatnika składek w wyniku, którego stwierdzono istnienie zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek. W związku z powyższym, organ rentowy zawiadomił odwołującego o wszczęciu postępowania w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne. Doręczenie w/w zawiadomienia nastąpiło w dniu 14 grudnia 2016 r. Następnie, pismem z dnia 17 lipca 2017 r. organ rentowy zawiadomił odwołującego o zakończeniu postępowania dowodowego, oraz o możliwości zajęcia stanowiska w przedmiocie zgromadzonego materiału dowodowego w terminie 7 dni. Doręczenie zawiadomienia nastąpiło z dniem 31 lipca 2017 r. (zawiadomienie o wszczęciu postępowania z dnia 8 grudnia 2016 r., pismo z dnia 17 lipca 2017 r. – nienumerowana dokumentacja zgromadzona w aktach organu rentowego).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w dniu 11 października 2018 r. wydał decyzję, znak: (...), mocą, której stwierdził że M. T. jest dłużnikiem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne. Zadłużenie za okres od lutego 2007 r. do października 2016 r. wraz należnymi odsetkami za zwłokę naliczonymi na dzień wydania decyzji wynosi łącznie 46.212,59 zł, w tym należność główna w wysokości 28.634,59 zł oraz odsetki za zwłokę w wysokości 17.578,00 zł (decyzja organu rentowego z dnia 11 października 2018 r., znak: (...) – nienumerowana karta akt organu rentowego).

Od niekorzystnej dla siebie decyzji organu rentowego, ubezpieczony M. T. wniósł odwołanie do tut. Sądu, inicjując tym samym niniejsze postępowanie (odwołanie z dnia 27 listopada 2018 r. k. 3 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach sprawy i aktach rentowych odwołującego. Zdaniem Sądu powołane wyżej dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Nie były one przez strony kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z treści tych dokumentów należało uznać za bezsporne i mające wysoki walor dowodowy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie M. T. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 11 października 2018 r., znak: (...) jest niezasadne i jako takie podlega oddaleniu.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że osoby prowadzące działalność pozarolniczą, z wyłączeniem osób, które zawiesiły wykonywanie działalności gospodarczej na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, podlegają zgodnie z art. 66 ust. 1 pkt. 1c ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1373 ze zm.) obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego. Obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego powyższych osób, powstaje i wygasa w terminach określonych w przepisach

o ubezpieczeniach społecznych - art. 69 ust. 1 ww. ustawy. Osoby takie podlegały obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego także na mocy wcześniejszych ustaw z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym, na podstawie art. 8 pkt. 1 lit. c oraz na podstawie art. 9 ust. 1 lit. c ustawy z dnia 23 stycznia 2003 r. o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia. Powyższemu ubezpieczeniu podlegają także osoby pobierające emeryturę lub rentę na podstawie art. 66 ust. 1 pkt. 16 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, jak również podlegały na podstawie art. 8 pkt. 10 ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym i na podstawie art. 9 ust. 1 pkt 15 ustawy o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia. Obowiązek podlegania powyższym ubezpieczeniom, w przypadku osób prowadzących pozarolniczą działalność, obejmuje okres od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej - art. 13 pkt. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Na podstawie art. 46 ust. 1 w związku z art. 32 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych płatnik składek jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy. Z wykładni powyższych przepisów wynika jednoznacznie, że od dnia 1 stycznia 1999 r. w stosunku do ubezpieczonego powstał obowiązek opłacania składek z tytułu podlegania obowiązkowo ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Jednocześnie do składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Emerytur Pomostowych oraz na ubezpieczenie zdrowotne w zakresie: ich poboru, egzekucji, wymierzania odsetek za zwłokę i dodatkowej opłaty, przepisów karnych, dokonywania zabezpieczeń na wszystkich nieruchomościach, ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika, odpowiedzialności osób trzecich i spadkobierców oraz stosowania ulg i umorzeń stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące składek na ubezpieczenia społeczne. Zgodnie natomiast z art. 23 ust. 1 ustawy systemowej, od nieopłaconych w terminie składek należne są od płatnika składek odsetki za zwłokę, na zasadach i wysokości określonych w ustawie z 29 sierpnia 1997 r. ordynacja podatkowa. Z uwagi na fakt że wnioskodawca nie dopełnił obowiązku określonego w art. 46 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, organ rentowy działając na podstawie art. 83 ust. 1 pkt. 3 powołanej ustawy, określił wysokość zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne. Przy czym zarówno tytuł, jak i wysokość w/w składek są w niniejszym postępowaniu niesporne, a wysokość i tryb ich ustalania uregulowane są w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych i w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Zarzut przedawnienia podniesiony przez wnioskodawcę w odwołaniu z dnia 27 listopada 2018 r. nie mógł jednak zostać uwzględniony w niniejszym postępowaniu. W tym miejscu wskazać należy, że przedawnienie zobowiązań składkowych reguluje przepis art. 24 ust. 4 ustawy systemowej, który na przestrzeni ostatnich 18 lat ulegał zmianom. Zgodnie z pierwotnym brzmieniem tego przepisu, obowiązującym od dnia 25 listopada 1998 r., należności z tytułu składek ulegały przedawnieniu po upływie 5 lat, a w przypadku przerwania biegu przedawnienia, o którym mowa w ust. 5, po upływie 10 lat licząc od dnia, w którym stały się wymagalne. W myśl ust. 5 - bieg przedawnienia przerywało odroczenie terminu opłacenia należności z tytułu składek, rozłożenie spłaty tych należności na raty i każda inna czynność zmierzająca do ściągnięcia tych należności, jeżeli o czynności tej został zawiadomiony dłużnik. Ww. przepisy w powyższym kształcie obowiązywały do dnia 31 grudnia 2002 r. Od dnia 1 stycznia 2003 r. brzmienie ww. przepisów uległo zmianie na mocy przepisów ustawy z 18 grudnia 2002 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 241, poz. 2074). Zmiana ta polegała przede wszystkim na wydłużeniu terminu przedawnienia składek z 5 do 10 lat. Przepis art. 24 ust. 4 otrzymał następujące brzmienie: należności z tytułu składek przedawniają się po upływie 10 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5-5d. Ustępy od 5 do 5d uregulowały kwestię przedawnienia należności składkowych zabezpieczonych hipoteką lub zastawem oraz kwestię zawieszania i przerywania biegu przedawnienia. Ust. 5 określał, że nie ulegają przedawnieniu należności z tytułu składek zabezpieczone hipoteką lub zastawem, jednakże po upływie terminu przedawnienia należności te mogły być egzekwowane tylko z przedmiotu hipoteki lub zastawu do wysokości zaległych składek i odsetek za zwłokę liczonych do dnia przedawnienia. W myśl ust. 5a - bieg terminu przedawnienia nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu od dnia zawarcia umowy, o której mowa

w art. 29 ust. 1a, do dnia terminu płatności odroczonej należności z tytułu składek lub ostatniej raty. W myśl ust. 5b - bieg terminu przedawnienia zostaje zawieszony od dnia wszczęcia do dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego oraz postępowania przed sądem. W myśl ust. 5c - bieg terminu przedawnienia przerywa ogłoszenie upadłości, a po przerwaniu bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się na nowo od dnia następującego po dniu uprawomocnienia się postanowienia o zakończeniu postępowania upadłościowego lub jego umorzeniu, a w myśl ust. 5d - przedawnienie należności z tytułu składek wynikających z decyzji o odpowiedzialności osoby trzeciej lub następcy prawnego następuje po upływie 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym decyzja została wydana.

W odniesieniu do składek na ubezpieczenie zdrowotne kwestię ich przedawnienia przewidywał przepis art. 28 ust. 2 ustawy z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz.U. Nr 28, poz. 153), który obowiązując do 30 czerwca 2004 r. stanowił, że należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne ulegają przedawnieniu z upływem 5 lat, licząc od dnia, w którym składka stała się wymagalna. Przepis ten uległ zmianie z dniem 1 lipca 2004 r., kiedy to termin przedawnienia ww. składek uległ dostosowaniu do terminu przedawnienia obowiązującego dla składek na ubezpieczenia społeczne, tj. wydłużeniu do 10 lat, licząc od dnia, w którym składka stała się wymagalna. Zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym w orzecznictwie Sądu Najwyższego, 10-letni okres przedawnienia przewidziany w art. 24 ust. 4 ustawy systemowej w brzmieniu nadanym mu przez powołaną wyżej ustawę nowelizującą z dnia 18 grudnia 2002 r., znajduje zastosowanie do należności z tytułu składek, które stały się wymagalne przed dniem 1 stycznia 2003 r., jeżeli do tej daty nie uległy przedawnieniu według przepisów dotychczasowych (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2008 r., I UZP 4/08, z dnia 2 lipca 2008 r., II UZP 5/08, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 listopada 2007 r., I UK 147/07 i z dnia 12 lipca 2007 r., I UK 37/07). Takie samo stanowisko należy odnieść do składek na ubezpieczenie zdrowotne, z tym że w tym przypadku zmiana przepisu określającego termin przedawnienia tych składek z 5 do 10 lat nastąpiła od dnia 1 lipca 2004 r.

Przepis art. 24 ust. 4 ustawy systemowej został ponownie znówelizowany ustawą z dnia 16 września 2011 r. o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców (Dz. U. Nr 232, poz. 1378). Zgodnie z aktualnym brzmieniem powołanego przepisu, należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5-6. Zwrócić jednakże należy uwagę, iż w art. 27 ust. 1 i 2 powołanej ustawy nowelizującej z dnia 16 września 2011 r. wprowadzono regulację, zgodnie z którą, do przedawnienia należności z tytułu składek, którego bieg rozpoczął się przed 1 stycznia 2012 r., stosuje się przepisy w brzmieniu nadanym tą ustawą, z tym, że bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia 1 stycznia 2012 r. Jeżeli jednak przedawnienie rozpoczęte przed dniem 1 stycznia 2012 r. nastąpiłoby zgodnie z przepisami dotychczasowymi wcześniej, przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu. Z powołanych przepisów wynika, że „nowy”, aktualnie obowiązujący 5-letni termin przedawnienia ma zastosowanie do tych roszczeń, które powstały od dnia 1 stycznia 2012 r. Wobec powyższego, do objętych zaskarżoną decyzją roszczeń, obejmujących okres od lutego 2007 r. do dnia 1 stycznia 2012 r. ma zastosowanie uprzednio obowiązujący 10-letni termin przedawnienia (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 26 lipca 2012 r., III AUa 549/12, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 27 czerwca 2013 r., III AUa 1513/12 i wyrok Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 27 marca 2013 r., V U 130/13).

Odnosząc się do podniesionego przez odwołującego zarzutu przedawnienia składek za sporny okres czasu, Sąd Okręgowy podzielił stanowisko organu rentowego, że w/w należności składkowe nie uległy przedawnieniu. Co prawda termin przedawnienia najstarszych w/w należności wymagalnych do dnia wydania zaskarżonej decyzji upłynąłby odpowiednio w okresie od lutego 2017 r. do października 2018 r. jednak organ rentowy doręczając odwołującemu zawiadomienie o wszczęciu postępowania w dniu 14 grudnia 2016 r. spowodował zawieszenie biegu terminu przedawnienia w rozumieniu art. 24 ust. 5a ustawy systemowej, tj. podjął czynności zmierzające do wyegzekwowania należności z tytułu składek. Z kolei w odniesieniu do należności powstałych od dnia 1 stycznia 2012 r. zastosowanie znajduje 5-letni termin przedawnienia, co sprawia że należności te również uległyby przedawnieniu adekwatnie w latach 2017-2018, jednak w tym przypadku doszło do zawieszenia biegu terminu przedawnienia na skutek doręczenia zawiadomienia z dnia 14 grudnia 2016 r. Biorąc pod uwagę powyższe, należności z tytułu składek objęte zaskarżoną decyzją z dnia 11 października 2018 r. nie uległy przedawnieniu. Ponadto Sąd Okręgowy w toku niniejszego postępowania miał na uwadze stanowisko judykatury zgodnie z którym, jeżeli organ rentowy w wyniku

przeprowadzonego postępowania kontrolnego ustali, że płatnik nie uiścił prawidłowo składek na ubezpieczenia, w toku postępowania odwoławczego przed sądem ubezpieczeń społecznych, to na płatniku spoczywa ciężar wykazania, że składki zostały przez niego opłacone w prawidłowej wysokości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 13 grudnia 2017 r., sygn. akt III AUa 1125/17). W orzecznictwie podnosi się przy tym, że obowiązek wskazania dowodów obciąża przede wszystkim strony, które mają obowiązek wyraźnego powołania konkretnego środka dowodowego. Jednocześnie rzeczywistego znaczenia nabierają reguły rozkładu ciężaru dowodu, wynikające z art. 6 k.c., zgodnie z którymi strona odmawiająca uczynienia zadość żądaniu, a więc negująca uprawnienie żądającego, obowiązana jest udowodnić fakty wskazujące na to, że uprawnienie żądającemu nie przysługuje. W ocenie Sądu Okręgowego odwołujący nie sprostował spoczywającemu na nim ciężarowi dowodowemu, a jego aktywność w toku niniejszego postępowania była znikoma. Ubezpieczony nie przedstawił bowiem żadnych dowodów zarówno rzeczowych, jak i osobowych na okoliczność niewykonywania działalności gospodarczej w okresie, w którym powstały zaległości składkowe. W związku z powyższym, Sąd Okręgowy uznał, że nie została skutecznie zakwestionowana prawidłowość decyzji z dnia 11 października 2018 r., znak: (...), stwierdzającej zaległości z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne za sporny okres czasu od lutego 2007 r. do października 2016 r.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie, o czym orzekł w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć (...)

M.St.